

Piotr Kłodkowski

Od Redakcji

Kultura i Polityka : zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks.
Józefa Tischnera w Krakowie nr 17, 9-11

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Współczesna dyplomacja funkcjonuje na wielu poziomach i obejmuje coraz większą liczbę obszarów współdziałania między głównymi aktorami na światowej scenie politycznej. Głównym jej podmiotem są nadal państwa i ich wzajemne relacje, ale nie mniej istotną rolę odgrywają globalne sojusze i instytucje, stowarzyszenia wyznaniowe czy organizacje pozarządowe. Gęstniejąca sieć kontaktów międzynarodowych, głównie dzięki komunikacji poprzez media społecznościowe, globalne rynki finansowe nieuznające podziałów etnicznych i wyznaniowych, coraz bardziej zaawansowana technologia wojskowa pozwalająca realizować cele polityczne z minimalnym udziałem człowieka, i wreszcie brak sztywnych, nieprzekraczalnych granic w wielu regionach świata – wszystkie te czynniki sprawiają, że dyplomacja XXI wieku staje się fenomenem gry na wielu fortepianach, zaś największym wyzwaniem dla szefów dyplomacji jest synchronizacja polifonicznego koncertu w taki sposób, aby nie przerodził się w kakofonię o międzynarodowym wymiarze. Problematyka strategii w obszarze spraw zagranicznych, kwestia właściwej narracji ideologicznej w relacjach między państwami, rola prawa i zagadnienia migracji czy możliwości wykorzystywania własnej diaspory w bieżących i dalekośiężnych działaniach własnego rządu stanowią często o złożoności wyzwań stojących przed mężami stanu, którzy powinni tworzyć spójną strukturę polityki, nierzadko złożoną z mało pasujących do siebie elementów rzeczywistości. Bieżący numer „Kultury i Polityki” analizuje zjawisko polifoniczności współczesnej dyplomacji, pokazując jej wpływ na działania nie tylko całych państw, ale również poszczególnych społeczności i jednostek. Całość otwiera tekst Helgi Haftendorn

pt. *Germany's Role in a Multipolar World*, prezentujący proces transformacji niemieckiej polityki zagranicznej w ciągu ostatnich dwóch dekad. Z kolei Artur Lompart w swoim artykule *Idea „Schengen House” – szansa czy zagrożenie?* omawia złożone kwestie wspólnej polityki wizowej członków Unii Europejskiej, która nabiera szczególnej wagi w sytuacji kryzysu migracyjnego dotyczącego niemal cały Stary Kontynent. Dyplomacja w świecie poza zachodnim *limes* pojawia się w tekście Piotra Kłodkowskiego *Projekt budowania azjatyckiego mocarstwa XXI wieku. Polityka zagraniczna Indii w strategii rządów Manmohana Singha i Narendry Modiego*. Zwracają uwagę zderzenia azjatyckiej Realpolitik z post-nowoczesną koncepcją międzynarodowej współpracy w oparciu o filozofię praw człowieka, co zapowiada coraz wyraźniejszy konflikt wartości i interesów świata euro-atlantyckiego z państwami Azji Południowej i Dalekiego Wschodu. Ci, którzy tworzą i realizują politykę zagraniczną muszą umieścić ją we właściwych ramach narracji, która pozwoliłaby zyskać międzynarodowe poparcie w procesie podejmowania kluczowych decyzji. Szanse na jej implementację i możliwości porażki omawia Anna Siewierska-Chmaj w artykule *Mit polityczny jako narzędzie dyplomacji publicznej i element stosunków międzynarodowych*. Ciekawy i nadal aktualny jest tutaj kontekst „wojny z terroryzmem”, zwłaszcza jej eksplikacja na forum międzynarodowym przez administrację prezydenta Georga W. Busha. Aspekt militarny współczesnej dyplomacji porusza natomiast Rafał Kopeć w tekście *Dyplomacja dronów*, który traktuje nie tylko *stricto* o technologii statków bezałogowych i ich roli we współczesnych konfliktach zbrojnych, lecz również o istotnych implikacjach stosowania dronów w dziedzinie prawa międzynarodowego. Sama struktura prawna, która powinna stanowić spoiwo relacji między państwami, zyskuje na znaczeniu w sytuacji gwałtownych ruchów migracyjnych. Prawa człowieka i aspekt humanitarny migracji zderzają się z możliwościami i chęcią akomodacji uchodźców przez kraje niedotknięte konfliktami zbrojnymi i oferujące wysoki standard życia dla przybyszów. Złożoność tej problematyki podejmuje Anna Popławska w artykule *Migracje a prawa człowieka w kontekście stosunków międzynarodowych*. Dynamika zmian i ryzyko związane z relokacją uchodźców oraz migrantów stanie się prawdopodobnie jednym z największych wyzwań współczesnej dyplomacji. Natomiast inną znaczącą konsekwencją ruchów migracyjnych stanowią wzrastające liczebnie diaspory, które mogą utrzymywać bliskie relacje z krajami swego pochodzenia. To z kolei ma przełożenie na politykę zagraniczną państwa, które wykorzystuje wpływ członków własnej diaspory w wybranych regionach świata. To zjawisko poddaje analizie Sylwia Mazur w artykule *Dyplomacja diaspor*

jako coraz istotniejsze narzędzie dyplomacji publicznej. W zglobalizowanym świecie koherentna i przewidywalna polityka względem heterogenicznych wspólnot staje się wyznacznikiem stabilizacji i międzynarodowego bezpieczeństwa. Ostatni z artykułów tematycznych *Dyplomacja sportowa. Sport jako arena prowadzenia dyplomacji międzynarodowej*, autorstwa Michała Kobiereckiego, ilustruje dość złożony proces budowania i rozwijania relacji międzypaństwowych, w których sport może odgrywać niebagatelną rolę.

Numer zamyka dział *Varia*, w którym znajdują się niezwykle ciekawe artykuły, w pewien sposób nawiązujące do poruszanej problematyki dyplomacji. Piotr Sztompka w swoim tekście *Theoretical Approaches to Trust; Their Implications for the Resolution of Intergroup Conflict* podkreśla fundamentalną rolę zaufania w sytuacjach konfliktowych. Aczkolwiek same rozważania mają charakter teoretyczny to ich zastosowanie w realnych relacjach na poziomie międzynarodowym może przyczynić się do lepszego zrozumienia genezy konfliktów, a tym samym szans ich zażegnania czy skutecznego zakończenia. Następny artykuł z działu *Varia Mówić dyplomatycznie* Jerzego Świątka to dyskurs o konwencji językowej i grach językowych, których umiejętne stosowanie jest elementem naszego codziennego życia. Ostatni tekst autorstwa Katarzyny Kopeć oraz Weroniki Sobótki zatytułowany *Model EMBOK (Event Management Body Of Knowledge) jako narzędzie zarządzania wydarzeniami w sektorze kreatywnym* dotyczy planowania oraz realizowania festiwalu, targów oraz konferencji naukowych. Jesteśmy przekonani, że zebrane artykuły w interesujący sposób prezentują złożony i wielowarstwowy fenomen współczesnej dyplomacji. Nie tylko informują ale i pobudzają do dalszej dyskusji. Życzymy udanej lektury!

Piotr Kłodkowski